

MANS
MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH
W ŁOMŻY

**JĘZYK I KULTURA UKRAIŃSKA
WE WSPÓŁCZESNEJ HUMANISTYCZNEJ PRZESTRZENI
CZASOWEJ: ASPEKTY KOMUNIKACJI MIĘDZYJĘZYKOWEJ I
KSZTAŁTOWANIE KOMPETENCJI KOMUNIKACYJNYCH
WSPÓŁCZESNEGO SPECJALISTY**

ZBIÓR MATERIAŁÓW Z MIĘDZYNARODOWEJ NAUKOWO-PRAKTYCZNEJ KONFERENCJI INTERNETOWEJ

**УКРАЇНСЬКА МОВА ТА КУЛЬТУРА
В СУЧАСНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ЧАСОПРОСТОРИ:
АСПЕКТИ МІЖМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ФОРМУВАННЯ
КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ
ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Redakcja naukowa:
Zoia Sharlovyh
Tetiana Hyrina**

Łomża – Irpiń, 21.02.2024

MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W ŁOMŻY
PAŃSTWOWY UNIWERSYTET PODATKOWY

**JĘZYK I KULTURA UKRAIŃSKA
WE WSPÓŁCZESNEJ HUMANISTYCZNEJ
PRZESTRZENI CZASOWEJ: ASPEKTY KOMUNIKACJI
MIĘDZYJĘZYKOWEJ I KSZTAŁTOWANIE
KOMPETENCJI KOMUNIKACYJNYCH
WSPÓŁCZESNEGO SPECJALISTY**

**Zbiór materiałów
Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji Internetowej**

21 lutego 2024 r.

Łomża – Irpin
2024

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК В ЛОМЖІ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**УКРАЇНСЬКА МОВА ТА КУЛЬТУРА
В СУЧАСНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ЧАСОПРОСТОРИ:
АСПЕКТИ МІЖМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ**

**Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

21 лютого 2024 р.

Ломжа – Ірпінь
2024

Руденко Юлія

ЗМІНИ В УКРАЇНСЬКОМУ МОВНОМУ ЛАНДШАФТІ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ 63

Скидан Марина

КАТЕГОРІЇ ПРОСТОРУ Й ЧАСУ КРІЗЬ ПРИЗМУ ЛІНГВІСТИКИ 67

Титаренко Валентина

ЗАПОЗИЧЕНА МЕТРОЛОГІЧНА ЛЕКСИКА
В ПІВНІЧНОУКРАЇНСЬКИХ ПАМ'ЯТКАХ XVI–XVII СТСТ.....70

Шульгіна Валентина

РОЛЬ ПОЗАМОВНИХ ЧИННИКІВ
У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАТИВНОСТІ ПОВІДОМЛЕННЯ 75

Чорнобай Віра

МОВНА ОСОБИСТІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ 81

ПАНЕЛЬ 2. МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ І ПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Бабко Наталя

НЕМИНУЩА ПОСТАТЬ УКРАЇНСЬКОГО ПОЕТА І
ПРОЗАЇКА, УЧИТЕЛЯ І КРАЄЗНАВЦЯ МИКОЛИ АДАМЕНКА 85

Бегей Ігор

ВІД ТЕОФАНА ПРОКОПОВИЧА ЧЕРЕЗ
МИКОЛУ ГОГОЛЯ ДО РОМАНА ВІКТЮКА.....90

Березенко Віта, Іванець Тетяна

ПРЕЗЕНТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
ЗАСОБАМИ ПАБЛІК РИЛЕЙШІНЗ 96

Чорнобай Віра,

*старша викладачка кафедри філології,
Дніпровський державний
аграрно-економічний університет,
м. Дніпро, Україна*

МОВНА ОСОБИСТІТЬ ТА СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ

Масове поширення нових комп'ютерних та інформаційних технологій виходить за межі простого технологічного прогресу, тому що стосується суттєвих особливостей людської особистості та її життя, що виявляється і в трансформації її мовного статусу. Інтернет визначає неминучість цивілізації культурного людства, тобто ноосфери як форми організації нової геологічної сили - людини. Із появою соціальних мереж розпочався новий етап комунікації, що відкриває потужні медійні можливості та привертає увагу до нових тенденцій у комунікативних процесах. Сьогодні Інтернет як новий комунікативний простір займає вагоме місце в житті людини, а також продовжує неухильно зростати роль цього сектору в процесі спілкування. Саме тому спілкування у соціальних мережах дедалі більше привертає увагу філософів, психологів, соціологів, культурологів, лінгвістів. Нові слова з'являються в нашому використанні кожен хвилину.

Особистість завжди була об'єктом уваги та аналізу в історії. На сучасному етапі, з появою Інтернету, виникає нова проблема - "мовна особистість в онлайн просторі", де важливе поняття - "віртуальна мовна особистість". Отже, мета нашого дослідження полягає в тому, щоб визначити особливості цієї віртуальної мовної особистості та проаналізувати проблему її взаємодії з Інтернетом.

Поняття "мовна особистість" вже привернуло увагу філософів, психолінгвістів, соціолінгвістів та етнолінгвістів. В. В. Виноградов вніс цей термін до наукового обігу, а також його розглядали вчені, такі як Н. В. Аниськіна, Г. М. Бєспамятнова, Г. І. Богін, Р. О. Будагов, Т. М. Бурда, О. І. Дев'ятайкін, Н. С. Дужик, К. В. Іванцова, О. А. Казакова, В. І. Карасик, Ю. М. Караулов, О. А. Семєнюк, Т. Б. Соколовська, Л. В. Струганець, О. М. Шевченко, Л. А. Шестак, Н. П. Шумарова та інші.

Аналіз наукових робіт, що присвячені мовній особистості, підтверджує активне дослідження лінгвістами способів виявлення мовної особистості, встановлення типів, вивчення мовно-мисленнєвих механізмів реалізації, покращення методів та прийомів опису. Сучасні вчені концентрують свою увагу на описі типізованого, узагальненого зразка мовної особистості.

Успішне функціонування людської особистості неможливе без її ідентифікації через мову. Інтернет, як і всяка інша сфера життя, розвивається завдяки мовленнєвому процесу. У цифровому просторі особливо видно глибоко закоріненний національний характер мовної особистості. Мережеве мислення, поєднане з особливостями менталітету, прискорює сприйняття і формування мовної дії в інтернеті.

Фази злиття слів та утворення смислових зв'язків стислюються в мережі через посилення фаз прогнозування та формулювання смислу. Розуміння авторських намірів стає відповідним розумінню текстової концепції, а рівень розуміння на вербально-семантичному рівні стає практично миттєвим. Цей ефект досягається завдяки тому, що в мережі переважають загальні концепти, що піднімають мовну особистість на більш високий мотиваційний рівень.

Мовна семантика прямо відображає рівень знань про світ. У мережі цей рівень безмежний, що впливає на всі рівні організації віртуальної мовної особистості. Зростає обсяг слів, поглиблюється розуміння світу, та значно змінюється мотиваційний рівень, який відображається у мережевих текстах різних жанрів і завдань.

Аналіз текстів на інтернет-форумах розкриває деякі сталі явища у використанні мовних засобів та повторюваних структурних елементів у стилі письма. Дослідження, що включає аналіз текстів, охоплює такі аспекти, як процеси розуміння та створення тексту, питання атрибуції тексту, визначення лексичних форм та інші, які пов'язані з індивідуальним сприйняттям і створенням тексту. Структура тексту в Інтернеті залежить від конкретної галузі мовної комунікації. Мережевий текст будується відповідно до внутрішніх мовних правил, що базуються на скороченні, усіканні та кодуванні звичайної мови. Тут кожне слово, яке представлено як посилання, може нести значний обсяг інформації. Це призводить до формування стійкого комп'ютерно-мережевого "діалекту", який зрозумілий постійним користувачам Інтернету.

Сучасна візуальна мовна особистість має свій цікавий фольклор, де термінологічна лексика використовується в різних переносних сенсах. У деяких випадках слова можуть мати жартівливо-іронічне значення. Також часто можна зустріти анекдоти, каламбури та інші забавні вирази, які розуміються в спільноті інтернет-користувачів: *мені гамOVER* – від англійського *game over* (у когось неприємності, щось не дуже добре закінчилося), *чип у голові* – від англійського *chip* (у когось свої думки в голові), *глюки* (у когось неадекватна реакція на щось або щось привидилося). «Oftmals nicht mehr als ein unverständliches Kauderwelsch, bestehend aus vermeintlich unzusammenhängenden Zeichenketten oder Buchstabenkürzeln» [1, с. 80].

Гумористичні вторинні номінації, паралельні термінам-назвам професій: *промгеп*, *softy* «програміст», *sys-frog*, *system jock*; *ironmonger* «електронік», *wirehead* «сетевик». Деяка комп'ютерна лексика може використовувати відповідні слова у фігуральному значенні.

Мовний аспект спілкування в соціальних мережах представлений на різних рівнях. Приміром, на лексичному рівні здебільшого використовують побутову лексику та жаргонізми: забанити, хакнути [2, с. 6–9]. Сьогодні сленгові слова та вирази в соціальних мережах схильні створювати та використовувати різноманітні скорочення (аббревіатури) [3, с. 658–663]. Аббревіація як один із способів словотворення є характерною рисою спілкування в соціальних мережах. Н-д, ІМНО (англ. In My Humble Opinion) — на мою думку..., як на мене. ІОІ (англ. Laughing Out Loud) — я голосно сміюся, регочу на всю горлянку; 4u (англ. For You) — для тебе. Згадані мовні засоби функціонують не лише в Інтернеті, а й переходять у повсякденне розмовне мовлення.

Вербальну мову в соціальних мережах замінює мова жестів. Люди все менше коментують і все більше лайкають. «Лайк» — лаконічний спосіб висловити своє ставлення, думки, погляди або симпатію. Користувачі все менше коментують, натомість з'являється все більше репостів і «лайків». Загалом синтаксичний рівень базується на спонтанному мовленні та наслідуванні усного мовлення: прості речення, не ускладнені другорядними членами, написання власних назв із малої літери, парцеляція, еліпси [4, с. 43–46].

Проблема свободи висловлення зазнає нової інтерпретації в інтернеті. Віртуальна спільнота проявила себе як досить прагматична, активно витіскаючи з комунікації в мережі просторічну лексику. Крім того, письмовий спосіб вираження впливає на підсвідоме прагнення автора уникати граматичних, пунктуаційних та стилістичних помилок у своєму мовленні. Мовна особистість повністю виявляється через текст, який вона створює. У віртуальному середовищі вимоги до таких текстів, як лаконічність, грамотність, інформативність та привабливість, стають ще більш стримувальними.

Отже, в мережі ХХІ століття віртуальна мовна особистість набуває нові риси. Вона відкрита не лише для своєї власної культури, але й для культур інших народів, орієнтована на досягнення сучасного світу. Інтернет сприяє розвитку особистості та її професійних навичок, а формування інтернет-стилю має як навчальну, так і практичну значимість. Створення мовної особистості, яка може ефективно спілкуватися як у культурному, так і у монокультурному середовищі, є одним із ключових завдань на сучасному етапі розвитку цивілізації. Соціальні мережі та Інтернет значно впливають на мову сучасності. Тенденції

до розмовності, спонтанності, неофіційності, діалогічності, ситуативності, стислості та експресивності є основними ознаками цих мереж. Кожен жанр інтернет-комунікації має свою тематику, комунікативні цілі та стилістичні особливості. Лексико-семантичний словотвір є одним з найпродуктивніших способів збагачення словникового запасу англійської та української мов. Сленг, як і інші лексичні одиниці мови, формується за допомогою морфологічного і семантичного словотворення, що активно використовується користувачами як у соціальних мережах, так і у реальному спілкуванні. Такий підхід підкреслює домінування розмовного стилю в соціальних мережах, що надає їм спонтанності, неофіційності, стислості та експресивності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Peter Filinski. Chatten in der Cyberworld, 1999. 80 s.
2. Маковецька-Гудзь Ю. А. Українська мова в соціальних мережах. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2014. № 1 (47). С. 658–663.
3. Дзюбіна О. І. Комунікативний аспект соціальних мереж Facebook і Twitter. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Філологічні науки»*. 2016. № 2 (12). С. 218–222.
4. Давидова В. Фактори формування національної мовної особистості. *Пам'ять століть*. 1997. № 4. С.117–120.